

RIKSADVOKATEN

Politimestrene

Statsadvokatene

REF.:

VÅR REF.:

2020/00661-004 TSC002

DATO:

01.07.2020

FARTSOVERTREDELSER TIL SJØS - NY FORSKRIFT TIL HAVNE- OG FARVANNSLOVEN

I brev herfra 12. juni i år til politimestrene og statsadvokatene om forenklete forelegg etter havne- og farvannsloven, pekte riksadvokaten på endringer i rettstilstanden som følge av ny lov om havner og farvann som trådte i kraft 1. januar i år. Gitt utformingen av den nye lovens bestemmelse om straff, mangler som nevnt i brevet klar lovhjemmel for en rekke tilfeller som tidligere medførte forenklet forelegg. I lys av omstendighetene ble det herfra prioritert å gi et hurtig varsel om situasjonen, fremfor å bruke tid på å utforme detaljerte direktiver ut fra rettslige rammer som åpenbart måtte endres innen kort tid.

Hjemmelsproblemet har blant annet dreid seg om forenklete forelegg for fartsovertredelser med småbåter, jf. forskrift 19. juni 2015 nr 673 om forenklet forelegg i fritids- og småbåtsaker § 1 nr 7 hvoretter overtredelse av havne- og farvannsloven § 8, § 13 og § 62 jf. forskrift om fartsbegrensning i sjø, elv og innsjø § 1, § 4 og § 8 (føring av fritids- og småbåter med større fart enn den hastighet som er fastsatt ved lokale forskrifter) kan reageres mot med forenklet forelegg. Forskriftens henvisninger til havne- og farvannsloven gjelder den tidligere, nå opphevede loven. Problemstillingen har vært tilsvarende for overtredelser av forskriften § 1 nr 5 (føring, ankring mv av båt innenfor merkebøyer ved offentlige badeplasser) og § 1 nr 6 (større fart enn 5 knop innenfor 50 meter fra steder hvor bading pågår).

Ved andre overtredelser regulert i forskriften kan det fortsatt utferdiges forenklet forelegg, se blant annet § 1 nr 1 om overtredelse av lov om fritids- og småbåter § 23, § 27 og § 28 (manglende rednings- og flyteutstyr).

Som angitt i brevet 12. juni må eventuelle forelegg som er vedtatt etter lovendringen, hvor forholdet ikke oppfyller vilkårene for straffansvar etter dagens regler, oppheves.

Samferdselsdepartementet har, i medhold av havne- og farvannsloven, fastsatt en ny forskrift 26. juni 2020 nr 1407 om fartsbegrensninger i sjø. Ifølge den nye forskriften kan *alvorlige* fartsovertredelser sanksjoneres med straff etter havne- og farvannsloven § 51 (se

nedenfor). For *mindre alvorlige* fartsovertredelser kan politiet reagere med administrative sanksjoner i form av overtredelsesgebyr etter lovens § 50, jf. forskriftens § 7.

Fartsovertredelser som ikke er alvorlige flyttes med dette fra straffesporet til *forvaltningssporet*, og dermed utenfor påtalemyndighetens ansvarsområde.

Bestemmelsene i den nye forskriftens § 3 og 4 er utformet i tråd med tidligere bestemmelser om forenklet forelegg for fartsovertredelser, slik at overtredelsesnormene er de samme. Dette gjelder både overtredelser av lokale forskrifter om fartsbegrensninger (§ 4), og føring, ankring mv av båt innenfor merkebøyer ved offentlige badeplasser og større fart enn 5 knop innenfor 50 meter fra steder hvor bading pågår (§ 3). For øvrig vises til forskriftens bestemmelser og slik ytterligere veiledning som vil bli gitt fra Politidirektoratet.

Straffansvaret etter havne- og farvannsloven § 51 første ledd første punktum retter seg mot "den som bryter handlingsnormene i § 50 første ledd [handlinger som kan medføre overtredelsesgebyr] *slik at det inntreer eller oppstår fare for betydelig skade på liv eller helse, miljø eller materielle verdier*". Strafferammen er bot eller fengsel opptil to år. Etter andre ledd straffes grovt uaktsom overtredelse med bot eller fengsel i opptil ett år. For slike overtredelser er det ikke aktuelt å benytte forenklede forelegg.

Kjerstin Apall Kvande
fung.

Trond Eirik Schea
førstestatsadvokat

Kopi: Justis- og beredskapsdepartementet, Politidirektoratet, Kystverket